

Zaans Historisch Museum

OPEN: DI T/M VR 10-12 EN 14-16; ZO 14-16; MA EN ZA GESLOTEN

LAGEDIJK 80 1544 BJ ZAANDIJK TEL. 075-217626

Zaandijk 500

Dit jaar viert Zaandijk haar 500-jarig bestaan. Vanzelfsprekend zal daar ook in het Zaans Historisch Museum aandacht aan besteed worden.

Naar aanleiding van de feestelijke herdenking stelt de historische werkgroep Zaandijk 500 een boek samen waarin de straatnamen van Zaandijk verklaard worden. Het Zaans Historisch Museum haakt hierop in door het samenstellen van een tentoonstelling rondom de buurten in Zaandijk. Aan de hand van een indeling in thema's worden diverse aspecten van de geschiedenis van Zaandijk belicht.

De tentoonstelling start op 3 september en zal te zien zijn tot en met 30 oktober. Tijdens de feestweek zijn er aangepaste openingstijden:

Zondag	4 september:	13.00-17.00	
Dinsdag	6 september:	10.00-12.00	13.00-17.00
Woensdag	7 september:	10.00-12.00	13.00-17.00 19.00-21.00
Donderdag	8 september:	10.00-12.00	13.00-17.00
Vrijdag	9 september:	10.00-12.00	13.00-17.00
Zondag	11 september:	13.00-17.00	

Het dorp loopt
uit!!
Zaandijk
1494-1894

Rariteitenkabinet in Krommeniedijk

Tegels, poppenkoppen, strijkstenen, beeldjes, flessen, bestek, kruiken, schalen, gewichten, pillendozen, vazen. Dit is nog maar een kleine opsomming van de inhoud van de collectie Langewis, een wonderlijke verzameling objecten bijeengebracht in twee kasten in een huis in Krommeniedijk.

De verzamelaar, de heer Langewis, schiep er een genot in om zijn kasten te vullen met de meest uiteenlopende objecten. Het verrassende van het geheel bleek echter de herkomst, want met elk nieuw voorwerp haalde hij weer een stukje Vlusch in huis. Elke dag stapte hij namelijk in zijn schuit, pakte zijn zeef met gaas, zijn harken en ging vissen, maar niet op levend materiaal. Zijn allereerste vangst was een zwart beeldje, een "Pierrot", hetgeen pas duidelijk werd na een verhel-

derend bad in zoutzuur! Zijn verzameloede was geboren en vijftien jaar lang viste hij dagelijks naar voorwerpen in de Vlusch in Krommeniedijk.

Dit alles vormde de oorsprong van de gevarieerde verzameling die deze zomer aangeboden werd bij het Zaans Historisch Museum. Na het overlijden van de heer Langewis en een toekomstige verhuizing van de erfgenamen bleek het voor de familie onmogelijk de collectie te behouden.

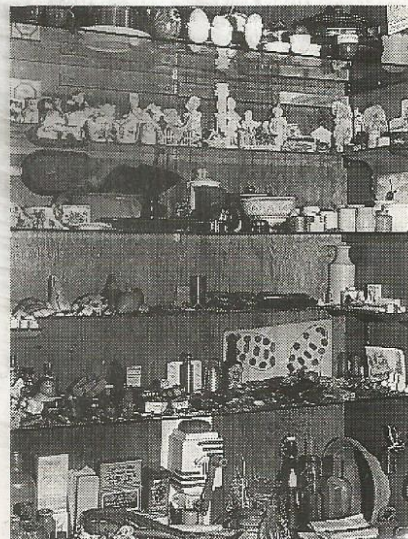
Het Zaans Historisch Museum heeft de collectie in dank aanvaard. In de toekomst zal de verzameling eenmaal in zijn totaliteit in het museum te bezichtigen zijn. Vervolgens zal het Zaans Historisch Museum alleen de objecten met museale waarde behouden. ■

Collectie Langewis,
Krommeniedijk

Vrijheidsboom

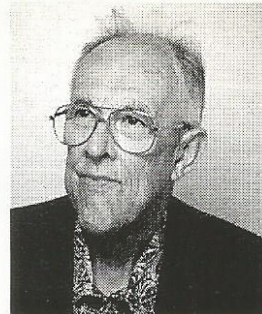
De Zaanse kerk met een wapperende vlag in top. Op de voorgrond een groep mensen die samenkomen bij "den Vrijheidsboom te Zaandijk, Ingewijd den 14den van Hooimaand 1795, Eerste Jaar der Bataafsche Vrijheid". Deze bomen, symbolen van vrijheid, werden na de Franse inval in de Republiek der Nederlanden in 1795 in diverse plaatsen in de Zaanstreek opgericht. Zij vormden het middelpunt van de feestelijkheden n.a.v. de 'Franse bevrijding'. Tijdens de Bataafse Republiek herdacht men jaarlijks bij deze vrijheidsboom dit heugelijk feit. In 1802, na de vrede van Amiens die een eind maakte aan de Tweede Coalitieoorlog, werden alle bomen weggehaald.

Van deze gravure zijn nog enkele afdrucken te koop. Leden en belangstellenden kunnen voor f100,- in het bezit komen van een uniek stukje Zaanse historie. ■

Mensen achter de schermen

*Iemand die rustig en onverstoord ongelofelijk veel werk verzet voor het behoud van de Zaanse cultuur. Iemand die al jarenlang achter de Zaanse museumschermen werkt. Iemand die al eenentwintig jaar secretaris is van het bestuur van het Zaanse Historisch Museum. Iemand die deze functie nu overdraagt aan de volgende generatie maar nog wel actief mee wil blijven denken over het reilen en zeilen in de Zaanse museumwereld. Iemand die een bekende en vertrouwde Zaanse naam draagt: **J.A. Latenstein**. Een persoon om bij stil te staan!*

J.A. Latenstein, secretaris

De eerste telg met de naam Latenstein liet in de Zaanstreek van zich horen rond het jaar 1780. Hij vervulde de functie van opzichter in dienst van de Banne van Oostzaan. Rond 1873 verhuisde het geslacht Latenstein naar Zaandijk. Ook de heer Latenstein zag hier het levenslicht. Zijn jeugd bracht hij door aan de Lagedijk, zijn eerste lessen volgde hij aan de school van 'Meester Bos'. Het serieuze leerwerk vond plaats in het Zaanlands Lyceum te Zaandam. Vervolgens vertrok hij naar Amsterdam waar hij chemische techniek ging studeren. Na het afronden van zijn studie werkte hij enige jaren in het laboratorium van de blikfabrieken te Krommenie.

Tijdens de oorlogsjaren stapte hij over naar de onderneming van zijn vader, een handelsbedrijf in erts en kleurstoffen, waar hij de leiding kreeg over de technische gang van zaken. Niet alleen voel-

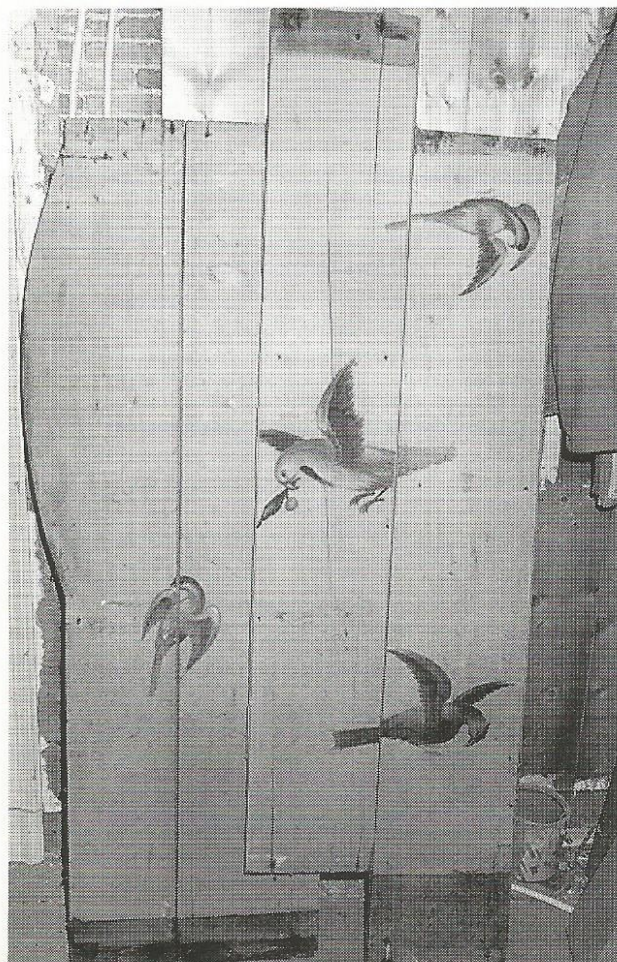
de hij sterke affiniteit met het bedrijf van zijn vader, maar ook met diens grote culturele belangstelling voor de Zaanstreek. Van daar dat hij al vroeg lid werd van de Zaanlandse Oudheidkamer en een trouw bezoeker van de jaarvergaderingen. Uiteindelijk had dit als gevolg dat hij door de commissie van beheer gevraagd werd voor de functie van secretaris binnen het bestuur van de Zaanlandse Oudheidkamer. Tot de taak van het bestuur behoorde de zorg voor de verzameling, het organiseren van lezingen en jaarvergaderingen en het onderhoud van het gebouw. Dit was echter door gebrek aan middelen een tamelijk statisch gebeuren. Aankopen konden nauwelijks plaatsvinden, onderhoud was vaak te duur en de verzameling groeide voornamelijk door schenkingen en legaten.

Uit al deze moeilijke omstandigheden vloemde echter wel de leuk-

ste gebeurtenis voort die de heer Latenstein meemaakte tijdens zijn "museale loopbaan": het honderdjarig bestaan van het museum. De feestelijke activiteiten rondom dit jubileum vormden voor hem een bekroning van het particulier initiatief en jarenlang geploeter met weinig middelen!

Recent heeft de heer Latenstein zijn functie als secretaris overgedragen aan iemand van een jongere generatie. Zijn deelname aan het bestuur wordt echter voortgezet. Het doorspelen van informatie, het dienen als vraagbaken, het op de hoogte blijven van de ontwikkelingen binnen het museum zijn hiervoor de belangrijkste argumenten. Echter de doorslaggevende reden is misschien wel dat hij nu nog steeds tijdens elke bestuursvergadering even langs zijn lievelingsobjecten in het museum kan lopen.....de paneelschilderingen van A. Salm!!.

Restauratie
Raadhuis Zaandijk
1992

Stichting VSB Fonds maakt aankoop unieke Zaanse buffetkast definitief

Mede dankzij een schenking van Stichting VSB Fonds in Utrecht is het Zaanse Historisch Museum in het definitieve bezit gekomen van een unieke Assendelver buffetkast uit het einde van de 17de of begin 18de eeuw.

Hoewel de kast al in 1992 werd aangekocht, kon met de gift van het VSB Fonds de indertijd noodzakelijke geldlening worden afgelost.

De bijdrage van het VSB Fonds onderstreept andermaal het belang dat dit jonge fonds hecht aan het behoud van Nederlands cultureel erfgoed. In het recente verleden werd reeds de restauratie van het Raadhuis Zaandijk financieel gesteund, terwijl het Fonds momenteel betrokken is bij de herinrichting van de Zaanse Schans. Opmerkelijke projecten buiten het Zaanse waren de restauratie van het orgel van het Amsterdamse Concertgebouw en de steun aan het Theater Instituut Nederland bij de verwerving van een unieke goochel- en vari  t  collectie.

Het VSB Fonds ontstond in 1990 bij de fusie tussen VSB Fonds en verzekeraar AMEV. Toen kwam een aanzienlijk vermogen vrij, waarvoor een passende bestem-

ming gezocht moest worden. Men kwam toen op de gelukkige gedachte dit vermogen aan te wenden voor zaken van maatschappelijk belang en koos hier toe de structuur van een fonds. Daarbij moet bedacht worden dat de voorlopers van de VSB Bank aan het begin van de 19de eeuw ook vanuit maatschappelijk idealisme waren opgericht. Een VSB Fonds gaf de bank de mogelijkheid aan dit oude idealisme een nieuwe inhoud te geven.

Aldus ontstond in 1990 een vermogend fonds -in 1993 werd zo'n 30 miljoen 'weggeven' - met als doelstelling waardevolle initiatieven en projecten in de Nederlandse samenleving financieel te steunen. Het VSB Fonds doet dit op een zeer breed terrein en neemt daarmee een unieke positie in. Inmiddels zijn honderden instellingen en organisaties op het gebied van kunst, cultuur, gezondheidszorg en natuur en milieu gesteund. ■